

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ

**про результати відвідування
Ізолятора тимчасового тримання № 2
Головного управління Національної поліції в Сумській області
11 листопада 2024 року**

місто Суми, 2024 рік

I. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 11.11.2024 групою НПМ здійснено відвідування ізолятора тимчасового тримання № 2 Головного управління Національної поліції в Сумській області (далі – ІТТ № 2, ІТТ, ізолятор).

Відвідування здійснювали наступні члени групи НПМ:

Бурка Олександр Володимирович, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (керівник групи НПМ);

Мельник Володимир Анатолійович, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Єжкун Марина Вікторівна, представник громадської організації.

Ізолятор розташований за адресою: вул. Свободи, 67-А, м. Шостка, Сумська область, 41100.

ІТТ № 2 обслуговує Шосткинське районне управління поліції ГУНП в Сумській області (далі – Шосткинське РУП), відділ поліції № 1 (м. Глухів) Шосткинського РУП, відділення поліції № 1 (м. Середина-Буда) Шосткинського РУП та відділення поліцейської діяльності № 1 (с. Ямпіль) Шосткинського РУП.

Керівник місця несвободи – Макаренко Дмитро Валентинович, начальник ІТТ № 2, на посаді з січня 2016 року.

19.10.2024 внаслідок авіаційного удару, завданого збройними силами країни-агресора по м. Шостка, зазнало пошкоджень приміщення ІТТ № 2, зокрема вікна, захисні та прохідні ґрати, двері та обладнання камер для утримуваних осіб.

На момент авіаудару утримуваних осіб у ізоляторі не перебувало. Персонал ізолятору ушкоджень не зазнав.

Згідно наказу начальника ГУНП в Сумській області від 21.10.2024 № 1526, функціонування ІТТ № 2 тимчасово призупинено до відновлення цілісності приміщень.

На момент відвідування НПМ ізолятор не функціонує, у приміщеннях проводяться ремонтно-відновлювальні роботи.

З боку керівництва та співробітників ізолятора групі НПМ надавалося необхідне сприяння, забезпечено доступ до службової документації та усіх службових приміщень ІТТ.

Ізолятор побудований у 1990 році за типовим проектом і розміщений у приміщенні Шосткинського районного управління поліції (фото 1), через контрольно-пропускний пункт якого здійснюється вхід до ІТТ № 2.

Будівля Шосткинського РУП триповерхова (фото 1), на перших двох поверхах розташовані приміщення ІТТ, які огорожені парканом, дворіками для заїзду спеціального автомобіля та прогулянок утримуваних в ІТТ осіб.

Перед входом до будівлі Шосткинського РУП наявні тристоронні сходи, праву сторону яких облаштовано імітацією пандусу (фото 2).

Інформація про найменування ізолятора наявна лише при вході до приміщення ІТТ (фото 3) і не дублюється при вході до будівлі Шосткинського РУП, у якій розташовується ізолятор.

ІТТ № 2 обладнаний системою відеоспостереження, що налічує 29 камер, які не передають зображення з душових, санітарного вузла, а також із зони роздягання кімнат для обшуку (огляду) та медичного огляду (фото 7). На вході до ізолятора та у приміщеннях, де ведеться відеозйомка, наявні інформаційні таблички-попередження про відеозйомку (фото 4). Система архівації даних забезпечує збереження записів за період часу не менше 90 діб. У межах ремонтно-відновлювальних робіт здійснюється заміна аналогових камер на цифрові.

До приміщення ізолятору ведуть металеві двері, ширина яких (0,95 м) достатня для проїзду колісного крісла стандартних розмірів (фото 4).

Біля вхідних дверей до ізолятору розміщена кнопка виклику постового, яка знаходиться у технічно справному стані (фото 4).

Штатна чисельність персоналу ІТТ на момент відвідування складається із 12 посад.

Ліміт наповнення ізолятора - 22 особи.

З початку 2024 року і до моменту припинення функціонування в ІТТ утримувалась 201 особа, з яких: неповнолітніх – 1, жінок – 14, затриманих за підозрою у вчиненні злочину – 33, взятих під варту – 77, засуджених до адміністративного арешту – 68, засуджених до позбавлення волі – 23, з тілесними ушкодженнями – 62.

Середньодобове наповнення ізолятора упродовж 2024 року складало 4-5 осіб.

Щодо всіх утримуваних осіб з тілесними ушкодженнями направлялися повідомлення до Шосткинської окружної прокуратури.

Ізолятор розміщується на двох поверхах. Переміщення між поверхами здійснюється бетонними сходами (фото 27).

На першому поверсі (фото 5) розміщено центр управління та контролю, приймально-пропускний блок (фото 8-13), кімната для проведення процесуальних дій (фото 6), адміністративний блок, а також три камери для тимчасового розміщення доставлених до ізолятора осіб (фото 19-20), які за призначенням тривалий час не використовуються.

Робоче місце інспектора з дотриманням прав людини розташоване у кімнаті для проведення процесуальних дій (фото 6).

У ізоляторі відсутні окремі кімнати для проведення впізнання, для проведення побачень та спілкування утриманих осіб з адвокатами. Фактично в ІТТ для

проведення побачень, конфіденційних побачень із захисником та процесуальних дій використовується єдине приміщення.

З першого поверху ізолятора є вихід до трьох прогулянкових двориків (фото 24, 25) площею 7,4 м², 10,4 м² та 12,5 м², розміщених вздовж маршруту конвоювання від майданчику для заїзду спецавтомобіля (фото 26). Дворики обладнані козирками для захисту від атмосферних опадів (фото 25). У дворикі № 2 облаштовано спортивний майданчик (фото 25).

На другому поверсі ізолятора розміщено режимний блок (фото 28) з 8 камер (чотиримісних – 1, тримісних – 5, двомісних – 1, одномісних – 1) та 1 кімнату для проведення процесуальних дій.

У декількох камерах завершено проведення ремонтних робіт, у інших камерах ремонт триває (фото 35, 36). В камерах, де завершено ремонтні роботи, наявні однарусні ліжка, приліжкові тумбочки (фото 29, 30) та настінні полиці для зберігання особистих речей утримуваних осіб (фото 33) у кількості відповідно до норм наповнення камер.

Розмір камер відповідає нормам площі для затриманих осіб (не менше ніж 4 м² на кожну особу та 7 м² на камеру).

Камера № 7 (фото 32) облаштована з розрахунком на можливість утримання осіб, що пересуваються на колісному кріслі (збільшена ширина вхідних дверей, санвузол з допоміжними пристроями, стіл з можливістю під'їзду і розміщення на колісному кріслі).

Усі камери обладнані рукомийниками з системою централізованого водопостачання та санітарними вузлами (фото 30, 32). Гаряче водопостачання у камерах відсутнє.

У камерах маються по 1-2 електричні розетки для під'єднання електроприладів, виходи кабелю телевізійного сигналу (фото 34).

У всіх камерах ІТТ наявне як природнє, так і штучне освітлення. Рівень штучного освітлення в камерах забезпечує комфортний світловий режим.

Камери для утримуваних осіб обладнані системою механічної вентиляції, яка на момент відвідування перебуває у технічно справному стані. Крім того, вікна камер мають кватирки, обладнані пристроями для їх відкриття/закриття зсередини (фото 31).

У всіх приміщеннях ізолятора, незважаючи на триваючі ремонтні роботи, забезпечується комфортний температурний режим (+21° С).

Огляд осіб перед поміщенням до ІТТ проводиться у кімнаті для проведення оглядів та надання медичної допомоги (фото 14-16). Для зберігання особистих речей доставлених до ІТТ осіб наявні три металеві шафи на 12 відділень (фото 10).

У разі необхідності утримуваним особам надається медична допомога бригадами екстреної медичної допомоги.

Усі співробітники ІТТ пройшли навчання з надання домедичної допомоги, що підтверджується відповідними документами.

В ізоляторі наявні 8 аптечок для надання домедичної допомоги, наповнення

яких має актуальні терміни придатності (фото 17, 18).

Персонал ІТТ обізнаний з міжнародними та національними нормативними актами, що забороняють катування та інші види неналежного поводження. З працівниками ІТТ періодично проводяться заняття з питань забезпечення прав людини, зокрема під час її перебування в ІТТ. У посадових інструкціях працівників ІТТ наявні пункти про заборону катувань.

Триразове гаряче харчування утримуваних осіб здійснюється ФОП Пискун В.Б. на підставі укладеного договору.

Під час виїзду утримуваних осіб за межі ІТТ видача їм наборів сухих продуктів харчування не здійснюється, оскільки такі виїзди здійснюються після чергового прийому їжі, а тривалість тимчасової відсутності в ІТТ або конвоювання не перевищує 4 години.

У якості резервного харчування у ізоляторі наявний запас готових страв у реторт-пакетах з актуальними строками придатності (фото 23). Декларації виробників про відповідність харчування вимогам показників, що контролюються ДСТУ, ГОСТ або ТУ на готову продукцію, у наявності.

Усі співробітники ізолятора, що забезпечують харчування утримуваних осіб, мають особові медичні книжки з актуальними відомостями про проходження періодичного медичного огляду.

На першому поверсі ізолятора розташована кімната підігріву їжі (фото 21, 22), обладнана електричною плитою, СВЧ-піччю, електрочайником, холодильниками та ванною на три гнізда з підведенням проточної холодної та гарячої води.

Доступ утримуваних до питної води забезпечено у кожній камері через систему централізованого водопостачання. Відповідність питної води нормативним документам підтверджується результатом санітарно-мікробіологічного дослідження від 18.04.2024 № 561.

Послуги з прання постільної білизни для ІТТ № 2 надаються ФОП Правосуд С.О. на підставі договору про надання відповідних послуг.

У ізоляторі наявний запас постільних речей з розрахунку максимального наповнення камер (фото 11).

Ізолятор обладнаний системою автоматичної пожежної сигналізації, наявні 11 вогнегасників, які пройшли періодичне технічне обслуговування у лютому-березні 2024 року.

Власного укриття в ІТТ № 2 немає. Із записів у книзі реєстрації виведення затриманих і взятих під варту осіб з камер встановлено, що утримувані особи під час повітряної тривоги з камер не виводились.

Під час відвідування у місті було вимкнено електропостачання, у зв'язку з чим група НПМ не змогла отримати доступ до інформації, що міститься в ІІ «Custody Records», і досліджувала лише документацію на паперових носіях.

За інформацією керівництва у ізоляторі наявне резервне джерело електроживлення (генератор), яке у зв'язку з призупиненням функціонування ІТТ не використовується.

На момент відвідування в ІТТ наявні особові справи лише тих осіб, що відбували покарання у вигляді адміністративного арешту, а також звільнених з-під варті у зв'язку зі зміною запобіжного заходу, внесення застави тощо.

За результатами вивчення документації фактів порушення строків тримання в ІТТ, а також перевищення допустимої тривалості процесуальних дій з утримуваними особами не виявлено. Також не встановлено порушень вимог роздільного тримання окремих категорій осіб у камерах ІТТ та під час виходу на прогулянки.

Записи у журналі ознайомлення осіб, які поміщуються до ІТТ, з їх правами та обов'язками свідчать про те, що всі утримувані в ІТТ особи були ознайомлені з їх правами та обов'язками, а їх підписи в журналі візуально відповідають підписам у наявних в ІТТ особових справах.

Записи у книзі обліку стягнень та заохочень утримуваних осіб, ведення якої розпочато 03.05.2024, відсутні.

В ІТТ наявний запас канцелярського приладдя, необхідного для написання клопотання, скарги, листа. Зі слів керівництва ізолятора, реєстрація скарг і заяв утримуваних осіб здійснюється у журналі вихідної кореспонденції ІТТ. Проте, у вказаному журналі відсутні записи про реєстрацію скарг і заяв утримуваних осіб, що може свідчити як про їх відсутність так і про нереєстрацію таких заяв і скарг.

Попередні зауваження

Попереднє відвідування ізолятора групою НПМ здійснювалося 25.11.2020, за результатами якого виявлено порушення прав утримуваних осіб:

- відсутність підігріву повітря у системі припливної вентиляції з механічним спонуканням;
- неналежне обладнання кабінетів слідчих і адвокатів, зокрема відсутність комп'ютера і принтера, вікна у сусіднє приміщення із заскленням поляризованим склом тощо;
- відсутність кімнати для побачень;
- недотримання норм площі у камерах № № 6 – 9;
- відсутність знарядь для спортивних вправ на прогулянкових двориках;
- відсутність серед персоналу ізолятора осіб, які пройшли навчання з надання домедичної допомоги, та визначені відповідальним за надання такої допомоги, а також володіють основними практичними навичками з рятування та збереження життя людини, яка перебуває у критичному стані.

За результатами попереднього відвідування НПМ вносились такі рекомендації ГУНП в Сумській області щодо дотримання прав утримуваних осіб:

- припливну вентиляцію з механічним спонуканням забезпечити можливістю підігріву повітря в холодну пору року;
- обладнати кімнату слідчих і адвокатів, відповідно до вимог Положення про кімнати для проведення слідчих дій та інших заходів в органах і підрозділах

внутрішніх справ України, затвердженого наказом МВС України від 18.12.2003 № 1561 та п. 5 наказу МВС України від 16.09. 2009 № 404;

- обладнати кімнату для побачень;
- площі камер № 6, № 7, № 8, № 9 привести у відповідність до вимог, встановлених Правилами внутрішнього розпорядку в ізоляторах тимчасового тримання органів внутрішніх справ України, затверджених наказом МВС України від 02.12.2008 № 638;
- організувати навчання працівників ІТТ № 2 ГУНП в Сумській області основним практичним навичкам з рятування та збереження життя людини, яка перебуває у невідкладному стані, та відповідно до закону зобов'язані здійснювати такі дії та заходи з видачою відповідних сертифікатів (свідоцтв);
- вжити вичерпних заходів, спрямованих на недопущення зазначених недоліків у всіх ізоляторах тимчасового тримання, підпорядкованих ГУНП в Сумській області.

З моменту попереднього відвідування частина перелічених рекомендацій була виконана.

II. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права на життя та безпеку (стаття 2 Європейської конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 27 Конституції України).

1. Право на життя — основоположне право людини, яке закріплене в статті 2 Європейської конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

Стаття 27 Конституції України наголошує, що кожна людина має невід'ємне право на життя. Кожен має право захищати своє життя і здоров'я, життя і здоров'я інших людей від протиправних посягань.

У контексті захисту права на життя осіб, які перебувають у місцях несвободи в умовах дії воєнного стану, на державу покладаються додаткові обов'язки. Зокрема, вжиття заходів до своєчасної евакуації утримуваних осіб у безпечні місця у разі наближення лінії фронту до місця несвободи, а також створення умов для захисту утримуваних від дальніх засобів ураження (ракет, ударних безпілотних літальних апаратів тощо). Зокрема, шляхом обладнання/побудови захисних споруд, придатних для мінімального тимчасового укриття утримуваних осіб та персоналу місць несвободи у разі оголошення повітряної тривоги, а також забезпечення своєчасного укриття в цих спорудах утримуваних осіб та персоналу.

Під час відвідування групою НПМ встановлено, що ІТТ № 2 не обладнаний захисними спорудами цивільного захисту (укриттям). Під час сигналу оповіщення «Повітряна тривога» утримувані особи та персонал ІТТ продовжують перебувати у приміщеннях ізолятору, про що зокрема свідчить аналіз записів у книзі реєстрації виведення затриманих і взятих під варту осіб з камер.

Викладене суперечить вимогам пункту 52.2. Європейських пенітенціарних правил (Рекомендація № R (2006) 2 Комітету Міністрів держав-учасниць)

(далі – Європейські пенітенціарні правила), відповідно до яких у місцях тримання в'язнів мають бути розроблені процедури, які забезпечують безпеку ув'язнених, персоналу пенітенціарної установи та всіх відвідувачів, та які зменшують до мінімуму ризик насильства та інших подій, які несуть загрозу безпеці; вимогам наказу Міністерства внутрішніх справ України від 09.07.2018 № 579 «Про затвердження вимог з питань використання та обліку фонду захисних споруд цивільного захисту», а також вимогам розділу 12 галузевих будівельних норм ГБН В.2.2–00032684–001:2023 (Об'єкти для утримання (розміщення, розміщення) осіб), затверджених наказом Міністерства внутрішніх справ України від 29.12.2023 № 1091 (далі – ГБН В.2.2–00032684–001:2023).

2. Відповідно до вимог пунктів 9.6.9 та 9.6.27 галузевих будівельних норм ГБН В.2.2–00032684–001:2023 оперативна зала управління, контрольно-пропускний пункт, шлюз для заїзду-виїзду спецавтотранспорту, кімнати огляду та медичного огляду, санітарний пропускник, кімната зберігання речей утримуваних, кімната для слідчих та адвокатів, кімната для побачень, кімната упізнання, приміщення для утримуваних осіб, прогулянкові дворики та інші приміщення підлягають обладнанню засобами ручної тривожної сигналізації.

Пунктом 18.2.с Європейських пенітенціарних правил (Рекомендація № R (2006)2 Комітету Міністрів держав-учасниць від 11.01.2006 визначено, що у всіх будівлях, де ув'язнені повинні мешкати, працювати або збиратися, повинна бути передбачена система сигналізації, яка дозволяє ув'язненим негайно встановлювати контакт із персоналом.

Всупереч вказаним вимогам у камерах та прогулянкових двориках ІТТ № 2 наявні кнопки тривожної сигналізації на момент відвідування перебували у непрацездатному стані.

Порушення права на охорону здоров'я та медичну допомогу (ст. 49 Конституції України)

3. Утримувані особи, які потребували безперервного лікування препаратами замісної підтримувальної терапії, згідно записів у книзі реєстрації виведення затриманих і взятих під варту осіб з камер, виводилися з камер для доставки до Шосткинської центральної районної лікарні для отримання відповідних медичних послуг.

У журналі «Інформація про осіб, які отримали замісну підтримувальну терапію» працівниками ІТТ ведеться облік фактів прийому утримуваними особами препаратів ЗПТ (назва, доза та дата останнього прийому препарату).

Однак, у Журналі первинного обстеження та надання медичної допомоги утримуваним особам відсутні записи про надання ліків особам, які потребували безперервного лікування препаратами замісної підтримувальної терапії.

Викладене не відповідає вимогам пункту 3.2.4. Порядку взаємодії закладів охорони здоров'я, органів внутрішніх справ, слідчих ізоляторів і виправних центрів щодо забезпечення безперервності лікування препаратами замісної

підтримувальної терапії такими особами, затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України, Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства юстиції України, Державної служби України з контролю за наркотиками 22.10.2012 № 821/937/1549/5/156 (далі – Наказ № 821/937/1549/5/156), відповідно до якого про кожний факт надання медичної допомоги затриманим, узятим під варту, адмінарештованим особам, зокрема і про отримання ЗПТ чи проведення детоксикації, робиться запис у Журналі надання медичної допомоги.

4. Під час відвідування встановлено, що у ІТТ № 2 взагалі відсутній журнал обстеження адмінарештованих і реєстрації надання їм медичної допомоги (з фіксацією факту необхідності надання замісної підтримувальної терапії), ведення якого передбачене пунктом 3.3.1 Наказу № 821/937/1549/5/156.

5. При вивченні журналу первинного обстеження та надання медичної допомоги утримуваним особам встановлено відсутність записів у графах «Характер наданої медичної допомоги», «Рекомендації лікарів» та «Ужиті заходи» щодо ряду осіб, у яких при первинному обстеженні виявлені тілесні ушкодження. Відтак, неможливо встановити, яким чином керівництвом ізолятора виконуються і чи виконуються взагалі лікарські рекомендації та призначення.

Наявні в ІТТ на момент відвідування особові справи утримуваних осіб містять документацію про надання утримуваним особам періодичної медичної допомоги, проте факти надання такої допомоги не знайшли свого відображення у відповідному журналі.

Крім того, у журналі первинного обстеження та надання медичної допомоги утримуваним особам працівниками ІТТ відображається лише час виклику медичної допомоги та надання медичних послуг, але не зазначається дата, що не дозволяє встановити, в який день утримуваній особі надавалася медична допомога.

Так, у журналі містяться 3 послідовні записи про надання медичної допомоги утримуваному Д. (вперше записаний в журналі під № 195) у вигляді ін'єкцій антипсихотичного препарату Аминазіні, які дають підстави припустити, що препарат був застосований до одного затриманого тричі поспіль упродовж короткого проміжку часу: 1-й раз – у період часу 19:41- 19:50 год., 2-й раз - у період часу 19:55-19:59 год. та 3-й раз - у період часу 00:28-00:36 год. Твердження персоналу ізолятора про те, що зазначені маніпуляції здійснювались медичними працівниками у різні дні, може розглядатись як достовірне, проте не спростовує зроблене припущення, оскільки відмітки про дату виклику медичних працівників та про дату надання ними медичної допомоги в'язню у журналі відсутні.

6. У приміщенні санітарного пропускника ІТТ № 2 наявне технічне устаткування для проведення дезінфекційних заходів - дезінфекційна камера (фото 13), яке на момент відвідування перебуває у несправному стані та за призначенням упродовж тривалого часу не використовувалося, що суперечить вимогам пункту 6.1.3.14 ГБН В.2.2–00032684–001:2023, відповідно до якого таке устаткування має входити до переліку обладнання приміщення санпропускника як складової приймально-пропускного блоку ізолятора.

Несправність цього устаткування унеможливило проведення дезінфекційних заходів з обробки одягу, особистих і постільних речей утримуваних осіб та створює загрозу поширення інфекційних хвороб, які передаються від людини до людини і схильні до масового поширення, зокрема повітряним шляхом (наприклад, туберкульоз, вітряна віспа, кір).

Порушення права на достатній життєвий рівень (стаття 48 Конституції України)

7. Пунктом 19.4 Європейських пенітенціарних правил передбачається, що ванних і душових у місцях тримання в'язнів повинно бути достатньо для того, аби кожен ув'язнений міг користуватися ними при температурі, яка відповідає клімату, по можливості щодня, але не менш двох разів на тиждень або частіше, якщо це необхідно для підтримки гігієни.

В ході відвідування встановлено, що всупереч вимогам Європейських пенітенціарних правил у ІТТ № 2 для утримуваних осіб облаштовано лише 1 душову кімнату з однією душовою сіткою, яка розміщується у приймально-пропускному блоці на 1-му поверсі ізолятора.

У камерному блоці (2-й поверх ізолятора) або поблизу камерного блоку для осіб, що утримуються в ІТТ № 2, душові відсутні, що також суперечить вимогам пункту 6.1.3.56 ГБН В.2.2–00032684–001:2023, яким передбачається наявність таких душових із розрахунку можливості одночасного миття осіб за лімітом наповнення найбільшої камери (камера № 2 – чотиримісна).

8. У кімнаті для проведення оглядів наявні три металевих шафи (фото 10) для тимчасового зберігання речей утримуваних в ІТТ по 4 комірочки у кожній шафі. Таким чином, загальна кількість комірок (12) не відповідає максимальній кількості осіб, які можуть триматися в ІТТ (22), а відтак – не може забезпечити окреме тримання речей затриманих.

9. У кімнаті медичного огляду наявне лише холодне водопостачання (фото 16), що не відповідає вимогам пункту 9.2.18 ГБН В.2.2–00032684–001:2023, згідно якого в приміщеннях медпункту повинно передбачатися резервне гаряче водопостачання.

Крім того у вказаному приміщенні наявні лише 2 розетки, розміщені біля столу лікаря, хоча відповідно до вимог ДБН В.2.2-10:2022 «Заклади охорони здоров'я. Основні положення» у оглядовій має бути передбачено 4 розетки біля столу лікаря, 3-4 розетки біля оглядової кушетки та по 1-2 розетки на інших стінах.

10. З трьох наявних в ІТТ № 2 прогулянкових двориків лише один має площу 12,5 м², а два інші площею 7,4 м² та 10,4 м² не відповідають вимогам пункту 6.1.1.15 ГБН В.2.2–00032684–001:2023, згідно якого площа прогулянкового дворику повинна бути не менше ніж 12 м².

Водовідведення опадів з території прогулянкових двориків ІТТ № 2 не забезпечено, що суперечить вимогам пункту 6.1.1.20 ГБН В.2.2–00032684–001:2023.

Порушення права на ефективний засіб юридичного захисту (стаття 13

Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, статті 40, 57, 59 Конституції України)

11. У книзі реєстрації виведення затриманих і взятих під варту осіб з камер наявні записи про неодноразове (27.06.2024 та 28.06.2024) виведення з камери для проведення слідчих дій взятого під варту Г. на підставі вимоги на виклик інспектора ювенальної превенції, який не є оперативним працівником, а тому не міг діяти в рамках виконання доручення слідчого у порядку, передбаченому ч. 2 ст. 41 КПК України.

Викладене суперечить вимогам пункту 7 інструкції із забезпечення режиму тримання та охорони осіб, які тримаються в ізоляторах тимчасового тримання Національної поліції України, затвердженої наказом МВС від 25 вересня 2023 року № 777. відповідно якого підставою для виведення утримуваних осіб з камери в кімнату для проведення процесуальних дій та надання правничої допомоги, відеоконференції та впізнання є письмова вимога на виклик особи, яка здійснює досудове розслідування кримінального правопорушення.

Крім того, такі процесуальні дії з підозрюваним Г. проводились без участі захисника, що може свідчити про порушення права взятої під варту особи на захист.

Порушення прав осіб з інвалідністю (стаття 9 Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю, статті 2, 7, 26 Закону України «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні»).

12. Перед входом до будівлі Шосткинського РУП з правої сторони сходів мається «пандус», збудований шляхом заповнення простору сходів бетонним розчином (фото 2). Ширина пандусу складає 0,8 м, уклон – близько 40% (довжина - 1,6 м, висота підйому – 0,6 м).

Такий пандус не відповідає вимогам пункту 5.3.1. Державних будівельних норм ДБН В.2.2 40:2018. «Інклюзивність будівель і споруд» (далі - ДБН В.2.2-40:2018), відповідно до якого уклон зовнішніх пандусів на шляхах руху і біля входу до будівлі повинен бути не більше 8 %, ширина пандуса повинна бути в просвіті за одностороннім рухом 1,2 м, за двостороннім - 1,8 м.

13. Одна з камер (№ 7) ізолятора пристосована для розміщення маломобільних груп населення, проте її розташування на другому поверсі, підйом на який здійснюється бетонними сходами, за відсутності внутрішнього пандусу, ліфту, чи підйомника унеможлиблює використання цієї камери особами, що пересуваються на колісному кріслі.

Подібний стан речей не узгоджується з вимогами пунктів 6.3.2 та 6.3.3 ДБН В.2.2-40:2018

14. Крім того ІТТ не обладнано пристосуваннями для осіб з вадами зору (відповідні поручні, покажчики шрифтом Брайля тощо), а сходи до режимного блоку не мають контрастного маркування першої та останньої сходинки сходового маршу (фото 27), що суперечить вимогам пункту 6.3.1.4 ДБН В.2.2-40:2018.

15. Жоден із прогулянкових двориків ІТТ № 2 через недостатню ширину дверних отворів (фото 24) не доступний для маломобільних груп осіб, у тому числі осіб з інвалідністю, що не відповідає вимогам ДБН В.2.2-40 та вимогам пункту 6.1.1.10 ГБН В.2.2-00032684-001:2023.

Порушення права на підтримання контактів із зовнішнім світом.

16. У зводі принципів захисту всіх осіб, що піддаються затриманню або ув'язненню в будь-якій формі, затверджений резолюцією № 43/173 Генеральної Асамблеї ООН 9.12.1988, зазначено, що: «Затриманому або особі, що знаходиться в ув'язненні, надається, зокрема, право на відвідування членами сім'ї і листування з ними, а також відповідна можливість спілкуватися із зовнішнім світом згідно з розумними обмеженнями, що містяться в законі, і в встановлених відповідно до закону правилах» [Принцип 19].

Пунктом 24.10 Європейських пенітенціарних правил та пунктом 39 Мінімальних стандартних правил поведінки з ув'язненими (далі - Мінімальні стандартні правила) визначено, що ув'язнені мусять мати можливість регулярно одержувати інформацію про суспільні події, а адміністрація місць несвободи має регулярно доводити до відома утримуваних осіб інформацією про найбільш важливі новини, дозволяючи їм читати газети, журнали або особливі тюремні видання, слухати радіо тощо.

Слід зазначити, що утримувані особи, незважаючи на те, що вони затримані або тримаються під вартою, зберігають право на підтримання контактів зі своєю родиною, друзями та зовнішнім світом.

Проте, в ході відвідування встановлено, що камери для утримуваних осіб ІТТ № 2, за виключенням камери № 7, не обладнані абонентськими гучномовцями. При перевірці технічної справності гучномовця у камері № 7 та його радіофікації від міської радіотрансляційної мережі і радіотрансляційного вузла ізолятора встановлено відсутність сигналу, а регулятор гучності радіодинаміку розташований усередині приміщення для утримуваних осіб.

Викладене також суперечить положенням пункту 9.5.7. ГБН В.2.2-00032684-001:2023, відповідно до якого абонентські гучномовці (радіодинаміки) потрібно встановлювати у всіх адміністративно-господарських приміщеннях і приміщеннях перебування утримуваних осіб. Радіофікація об'єктів для утримання (розміщення, поміщення) осіб має бути передбачена від міської радіотрансляційної мережі та радіотрансляційного вузла цих об'єктів. Відключення радіодинаміків та автоматичне регулювання гучності в цих приміщеннях треба передбачити з коридору та централізовано з оперативної зали управління персоналом.

17. Як вже зазначалося у цьому звіті в ІТТ № 2 для проведення побачень, та конфіденційних побачень із захисником використовується єдине приміщення, яке не відповідає вимогам пункту 6.1.3.68 ГБН В.2.2-00032684-001:2023, згідно якого кімнати конфіденційного побачення із захисником мають складатися з двох кабін, які розділені між собою скляною перегородкою, що унеможливорює передачу

предметів з однієї kabіни в іншу; повинні бути обладнані переговорним пристроєм, який забезпечує конфіденційність розмови; а kabіна для поміщення затриманого має бути обладнана дверима із замком. Нічого з перелічено у кімнаті для побачень ІТТ № 2 немає.

ІІІ. РЕКОМЕНДАЦІЇ

Головному управлінню Національної поліції в Сумській області забезпечити:

- облаштування ІТТ № 2 захисною спорудою цивільного захисту (укриттям) з урахуванням вимог чинного законодавства;
- ремонт або заміну в ІТТ № 2 технічного устаткування для проведення дезінфекційних заходів;
- облаштування пандусу на вході до будівлі Шосткинського РУП відповідно до вимог державних будівельних норм;

Ізолятору тимчасового тримання № 2 Головного управління Національної поліції в Сумській області забезпечити:

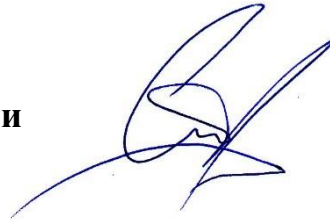
- облаштування ізолятору засобами ручної тривожної сигналізації у всіх приміщеннях, де можуть перебувати ув'язнені, та забезпечити їх належне функціонування;
- належне документування кожного факту надання медичної допомоги утримуваним особам, виконання рекомендацій лікаря, отримання ЗПТ чи проведення детоксикації;
- наявність та належне ведення журналу обстеження адмінарештованих і реєстрації надання їм медичної допомоги (з фіксацією факту необхідності надання замісної підтримувальної терапії);
- облаштування камерного блоку душовими кімнатами;
- підведення гарячого водопостачання до кімнати медичного огляду та інших приміщень, визначених будівельними нормами;
- облаштування службових приміщень електричними розетками у необхідній кількості;
- обладнання додаткових кімнаток для тимчасового зберігання речей відповідно до максимальної кількості осіб, які можуть триматися в ІТТ;
- збільшення площі прогулянкових двориків та облаштування на їх території водовідведення;
- припинити практику виведення утримуваних осіб з камери в кімнату для проведення процесуальних дій на виклик співробітників правоохоронних органів, які не здійснюють досудове розслідування кримінального правопорушення;
- доступність камери № 7 ізолятора для маломобільних груп населення або пристосування однієї з камер на першому поверсі ізолятора для розміщення такої категорії осіб;
- облаштування ІТТ пристосуваннями для осіб з вадами зору та контрастне

маркування першої і останньої сходинок сходового маршу;

- доступність одного з прогулянкових двориків для маломобільних груп населення, у тому числі осіб з інвалідністю, що пересуваються на колісному кріслі;
- облаштування камер для утримуваних осіб радіофікованими гучномовцями;
- облаштування приміщень для побачень та конфіденційних побачень із захисником відповідно до вимог будівельних норм.

Додаток: фотоматеріали на 6 арк. в 1 прим.

**Керівник групи НПМ
Головний спеціаліст Відділу сприяння
роботі регіональних представництв
Секретаріату Уповноваженого
Верховної Ради України з прав людини**

Олександр Бурка

Фотоматеріали

Фото 1

Фото 2

Фото 3

Фото 4

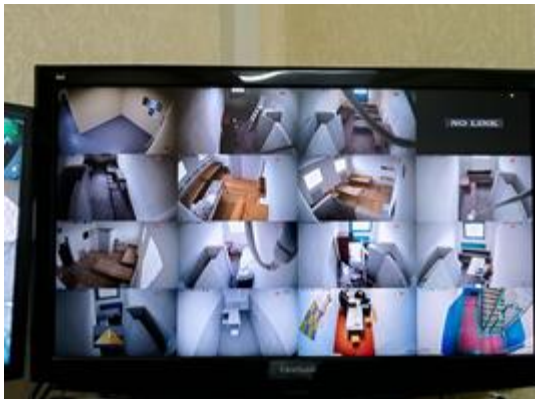
Фото 5

Фото 6

Φοτο 7

Φοτο 8

Φοτο 9

Φοτο 10

Φοτο 11

Φοτο 12

Фото 13

Фото 14

Фото 15

Фото 16

Фото17

Фото 18

Фото 19

Фото20

Фото 21

Фото 22

Фото 23

Фото 24

Φοτο 25

Φοτο 26

Φοτο 27

Φοτο 28

Φοτο 29

Φοτο 30

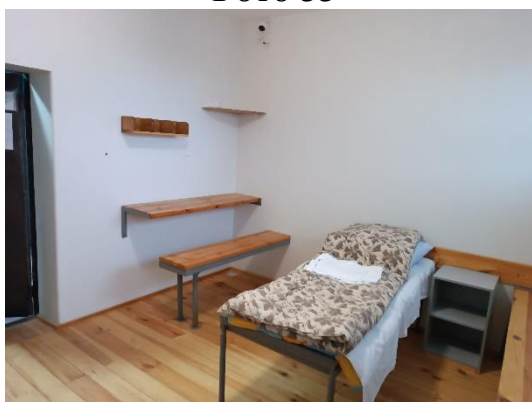
Φοτο 31

Φοτο 32

Φοτο 33

Φοτο34

Φοτο 35

Φοτο 36

